Súd:	Okresný súd Rimavská Sobota
Spisová značka:	17C/57/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6924203123
Dátum vydania rozhodnutia:	11. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Miroslava Kvetková
ECLI:	ECLI:SK:OSRS:2025:6924203123.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rimavská Sobota sudkyňou JUDr. Miroslavou Kvetkovou v právnej veci žalobkýň: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, 2/ D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XX, 3/ F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, všetky zast. JUDr. Michalom Matalom, advokátom so sídlom AK v Lučenci, T. G. Masaryka 8 proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, zast. Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s.r.o., IČO: 36 868 299, sídlom Banská Bystrica, Horná 26 o náhradu nemajetkovej ujmy 35.000,- Eur, 30.000,- Eur a 30.000,- Eur a náhradu nákladov spojených s pohrebom 1.480,- Eur takto

r o z h o d o l :

I. Súd konanie v časti o zaplatenie nákladov spojených s pohrebom vo výške 1.480,- Eur z a s t a v u j e .

II. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 17.600,- Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobkyne 1/ z a m i e t a .

IV. Žalobkyňa 1/ má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %.

V. Žalovaný má nárok voči žalobkyni 1/ na náhradu trov konania o náhradu nákladov spojených s pohrebom v rozsahu 100 %.

VI. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 2.240,- Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobkyne 2/ z a m i e t a .

VIII. Žalobkyňa 2/ má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %.

IX. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 2.240,- Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

X. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobkyne 3/ z a m i e t a .

XI. Žalobkyňa 3/ má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyne 1/ až 3/ podali dňa 18.07.2024 na tunajšom súde žalobu, ktorou sa voči žalovanému žalobkyňa 1/ domáhala náhrady nemajetkovej ujmy 35.000,- Eur a náhrady nákladov spojených s pohrebom 1.480,- Eur, žalobkyňa 2/ náhrady nemajetkovej ujmy 30.000,- Eur a žalobkyňa 3/ náhrady nemajetkovej ujmy 30.000,- Eur.
Žalobu odôvodnili tým, že dňa 18.07.2021 v presne nezistenom čase od 19.15 h do 19.25 h viedol G. B., nar. XX.XX.XXXX ako vodič osobné motorové vozidlo zn. Škoda Felicia Combi EVČ: A. XXX H. a to po štátnej ceste 1/16 v smere od mesta Rimavská Sobota na mestskú časť Rimavská Sobota – Bakta, kde v mestskej časti Vinica v kilometri 324/0 pri prejazde miernou pravotočivou zákrutou na mokrej zjazdnej vozovke neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, v dôsledku čoho sa dostal s vozidlom do šmyku a prešiel do protismeru, čím porušil § 10 ods. 1 a § 16 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, kde stratil kontrolu nad riadením, pričom následne došlo k zrážke pravou stranou vozidla a prednou časťou s tadiaľ prichádzajúcim motorovým vozidlom zn. Volvo S40 EVČ: I. XXX Maďarská republika, ktoré viedol vodič J. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., K., následkom čoho došlo k usmrteniu spolujazdca na prednom sedadle vozidla Škoda Felícia Combi G. B., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Otročok. Zo záverov znaleckého posudku č. 14/2021 je možné konštatovať, že technickou príčinou tejto dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla Škoda Felícia Combi, kedy uvedený vodič nesprávne vyhodnotil situáciu, jazdil rýchlosťou na hranici medznej rýchlosti pre prejazd zákruty, v dôsledku čoho vozidlo opustilo svoj jazdný pruh a prišlo do protismerného jazdného pruhu. Týmto konaním vodič vozidla znemožnil vozidlám jazdiacim v protismere zabrániť dopravnej nehode. V dôsledku protiprávneho konania vodiča bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv žalobkýň, do ich súkromného a rodinného života, žalobkyňa 1/ prišla o jediného syna a žalobkyne 2/ a 3/ o jediného brata. Jeho smrť prišla neočakávane vo veku 18 rokov. Jeho smrť žalobkyne šokovala, ťažko zasiahla a nevedia sa so stratou zmieriť. V žalobkyniach strata vyvoláva pocity smútku, ľútosti, psychického utrpenia, beznádeje niečo zmeniť, nevedia sa sústrediť, prežívajú traumu, zúfalstvo, citovú ujmu, úzkosť zo straty a nemožnosti vedenia ďalšieho spoločného života. Rodinné vzťahy medzi žalobkyňami a zomrelým boli bezproblémové, išlo o súdržnú rodinu. Nebohý G. B. mal bezkonfliktnú, srdečnú a empatickú povahu, bol rodinne založený a vždy pozitívne naladený, rád a často trávil čas so svojou rodinou. Po skončení strednej školy sa zamestnal v Maďarsku.
Pre žalobkyňu 1/ bol jediným synom, ich vzťahy boli harmonické, žili v jednej domácnosti na adrese C. XX, navzájom si pomáhali a neustále mali spolu o čom hovoriť. Matka syna vychovala, vyrástol pri nej, majú množstvo spoločných zážitkov. Pomáhal jej so starostlivosťou o rodinný dom, domácnosť, záhradu. Bol pre rodičov stabilnou oporou v dôchodku. Jeho smrť žalobkyňu 1/ šokovala, ochromila, odmieta komunikovať na tému dopravnej nehody, s jeho smrťou sa nevie vyrovnať, pociťuje smútok. Je navždy ochudobnená o rozvoj citových väzieb so synom. Po tragickej nehode sa navždy zmenil jej pokojný život, stále u nej pretrvávajú spomienky na syna, v noci nevie spať, po dopravnej nehode výrazne schudla. Žalobkyňa 2/ mala s bratom veľmi dobrý vzťah, spoločne vyrastali v harmonickej rodine a od detských čias trávili spolu veľa času a majú množstvo spoločných zážitkov. Chodili spolu do 1 školy, trávili spolu celé dni. Ich harmonický vzťah pretrval až do dospelosti, navzájom si pomáhali. Brat jej pomáhal aj so starostlivosťou o dieťa, často sa navštevovali, boli v každodennom kontakte napriek tomu, že už nežili v jednej domácnosti. Ich vzťah mohol pokračovať niekoľko desaťročí. Strata brata na žalobkyňu 2/ pôsobí mimoriadne traumatizujúco, pretrvávajú u nej spomienky na neho, prišla o možnosť žiť s ním rodinným životom, najmä sa navštevovať, zdieľať radosti aj starosti, radiť sa, pomáhať si. Po tragédii nevie spať, trápi sa. Žalobkyňa 3/ bývala so svojím bratom a rodičmi v spoločnej domácnosti, mala s bratom veľmi dobrý vzťah, spoločne vyrastali v harmonickej rodine, trávili spolu veľa času a majú spolu veľa spoločných zážitkov. Dobré vzťahy pretrvali medzi nimi až do dospelosti, brat jej pomáhal aj so starostlivosťou o deti, boli v každodennom kontakte. Ich vzťah mohol pokračovať niekoľko desaťročí. Strata brata na žalobkyňu 2/ pôsobí mimoriadne traumatizujúco, pretrvávajú u nej spomienky na neho, prišla o možnosť žiť s ním rodinným životom, najmä sa navštevovať, zdieľať radosti aj starosti, radiť sa, pomáhať si. Po tragédii sa veľmi trápi.
Žalobkyne sa domáhajú priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je predmetom povinného zmluvného poistenia. Aj keď zákon o povinnom zmluvnom poistení pojem škoda nedefinuje, je nutné ho vykladať extenzívne, že pod pojem škoda patrí aj nemajetková ujma. Osobné motorové vozidlo zn. Škoda Felicia Combi EVČ: A. XXX H. bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného, preto je

žalovaný pasívne vecne legitimovaný. Obranu žalovaného považujú za nedôvodnú a účelovú. Žalovaný poukazuje na judikatúru dávno prekonanú. Všeobecné súdy sú povinné aplikovať unijné právo a pri výklade právnych noriem postupovať tak, aby bol zachovaný eurokomformný výklad. Poškodený je každá osoba, ktorá má nárok na náhradu pokiaľ ide o akúkoľvek stratu alebo ujmu spôsobenú vozidlami. Poukazujú na to, že napr. Krajský súd v Žiline v rozhodnutí ohľadne udalostí z roku 2020 priznal manželke a deťom náhradu nemajetkovej ujmy po vyše 20.000,- Eur a Krajský súd v Bratislave priznal rodičom po 35.000,- Eur a súrodencom po 20.000,- Eur.

2. Žalovaný žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Ak by aj žalobkyne preukázali existenciu silných väzieb k nebohému, žalobkyne nie je možné považovať za poškodené podľa § 2 písm. g) zákona č. 381/2001 o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v platnom znení (ďalej len zákon o povinnom zmluvnom poistení). Pod pojmom poškodený sa chápe ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona. Vznik zodpovednosti je spájaný s prevádzkou motorového vozidla a vznikom škody v príčinnej súvislosti s touto prevádzkou motorového vozidla. Poškodeným pre účely tohto zákona tak môže byť len ten, kto priamo v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla utrpel škodu. Uplatnený nárok žalobkýň pre nedostatok príčinnej súvislosti nie je daný. Žalovaná teda spochybňuje aktívnu vecnú legitimáciu žalobkýň. Ak súd bude považovať nárok žalobkýň za daný, súd by mal uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy primerane znížiť, nakoľko táto je neprimerane vysoká. Zmyslom právnej úpravy je ujmu poškodeného zmierniť, pretože žiadna peňažná čiastka nemôže byť dostačujúcim ekvivalentným prostriedkom ochrany osobnosti v takomto prípade. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia je rozhodujúca závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Súd má posúdiť intenzitu vzťahu žalobkýň so zomrelým, ich hmotnú závislosť, to ako sa žalobkyne vysporiadali so stratou a prežívaním smútku. Nebolo preukázané, že by v dôsledku úmrtia brata mala žalobkyňa 3/ psychické problémy. Intenzita vzťahov v rodine a rozvrátenie rodinného života žalobkýň nebola dostatočne preukázaná. Žalobkyne si pomáhajú, žalobkyne 2/ a 3/ majú vlastné rodiny, ktoré im boli v tom čase oporou. Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci L. F. proti Slovenskej republike priznal sťažovateľke – matke dvoch usmrtených maloletých detí nemajetkovú ujmu 25.000,- Eur. Tiež poukazuje na rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach, keď bola priznávaná náhrada rodičom zomrelého od 5.000,- Eur do 25.000,- Eur a súrodencom od 1.500,- Eur do 15.000,- Eur. Nebohý sa pričinil k vzniku ujmy žalobkýň, keďže nebol pri dopravnej nehode pripútaný bezpečnostným pásom, čím porušil svoju zákonnú povinnosť, preto má súd primeranú náhradu znížiť v dôsledku spoluzavinenia o 50 %.

3. Na pojednávaní dňa 03.12.2024 vzala žalobkyňa 1/ žalobu v časti o zaplatenie nákladov spojených s pohrebom 1.480,- Eur späť, žalovaný s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasil. Podľa § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len CSP alebo Civilný sporový poriadok) ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej. Keďže žalobkyňa 1/ vzala čiastočne žalobu späť, pričom náhrady tejto sumy sa domáhala len ona, súd na základe dispozičného úkonu žalobkyne 1/ konanie v časti o zaplatenie nákladov spojených s pohrebom 1.480,- Eur zastavil podľa § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

4. Podľa § 151 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len CSP alebo Civilný sporový poriadok) skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Pokiaľ niektorá strana sporu v danej veci nepoprela skutkové tvrdenia protistrany, tieto sa považujú za nesporné a súd z nich pri rozhodnutí vo veci vychádzal.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobkýň 1/ až 3/, výsluchom svedkov J. M., nar. XX.XX.XXXX, N. F., nar. XX.XX.XXXX a N. B., nar. XX.XX.XXXX, prečítaním 1. časti záveru znaleckého posudku MUDr. Petra Labaja č. 34/2021 a MUDr. Daniela Farkaša PhD. č. 28/2021 vo veci úmrtia G. B., nar. XX.XX.XXXX z vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ Rimavská Sobota ČVS: ORP-292/1-VYS-RS-2021, ako aj oboznámením sa s celým obsahom spisu. Ostatné listinné dôkazy neboli na pojednávaní čítané v súlade s § 204 Civilného sporového poriadku, nakoľko boli doručené protistrane a listiny ani ich obsah nebol spochybnený. Vykonanie iných dôkazov nebolo navrhnuté. Na základe takto vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav:

6. Žalobkyňa 1/ bola matkou zomrelého G. B., nar. XX.XX.XXXX. Žalobkyne 2/ a 3/ boli sestry zomrelého G. B., nar. XX.XX.XXXX.

7. Z uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Rimavskej Sobote, odbor kriminálnej polície ČVS: ORP-292/1-VYS-RS-2021 zo dňa 25.04.2022 vyplýva, že trestné stíhanie bolo zastavené ako neprípustné podľa § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku. Trestné stíhanie bolo vedené pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h/ Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 18.07.2021 v presne nezistenom čase od 19.15 h do 19.25 h ako vodič osobného motorového vozidla zn. Škoda Felicia Combi EVČ: A. XXX H. viedol vozidlo po štátnej ceste 1/16 od mesta Rimavská Sobota smerom na mestskú časť Rimavská Sobota – Bakta, kde v mestskej časti Vinica v kilometri 324/0 pri prejazde miernou pravotočivou zákrutou na mokrej zjazdnej vozovke neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, v dôsledku čoho sa dostal s vozidlom do šmyku a prešiel do protismeru, čím porušil § 10 ods. 1 a § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, kde stratil kontrolu nad riadením, pričom následne došlo k zrážke pravou stranou vozidla a prednou časťou s tadiaľ prichádzajúcim osobným motorovým vozidlom zn. Volvo S40 EVČ: I. XXX Maďarská republika, ktoré viedol vodič J. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., K., následkom čoho došlo k usmrteniu spolujazdca na prednom sedadle vo vozidle Škoda Felícia Combi G. B., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. XX a ku zraneniam vodiča osobného motorového vozidla Škoda Felícia Combi G. B., nar. XX.XX.XXXX, kde podľa predloženej lekárskej správy vystavenej K. O. z chirurgickej ambulancie Svet zdravia, n. o. v Rimavskej Sobote utrpel trieštivú viacnásobnú zlomeninu panvy, zlomeninu rebier 5 – 9, z toho 6 – 9 dvojité zlomeniny, pneumotorax vpravo s kolabovanými pľúcami vpravo a zakrvácaním do pohrudnej dutiny, zlomeninu lopatky vpravo s predpokladanou dobou liečenia nad 42 dní, následkom ktorých zranení dňa 18.08.2021 došlo k úmrtiu G. B., nar. XX.XX.XXXX a ku ťažkému ublíženiu na zdraví občana Maďarskej republiky P. Q., nar. XX.XX.XXXX, bydliskom Maďarsko sediaceho na zadnom sedadle za spolujazdcom osobného motorového vozidla zn. Volvo S40, kde podľa predbežnej lekárskej správy K. O. z chirurgickej ambulancie Svet zdravia, n. o. Rimavská Sobota utrpel zlomeninu mostíka hrudníka s predpokladanou dobou liečenia nad 42 dní, zároveň vznikla škoda na osobnom motorovom vozidle Volvo S40 vo výške nie menej ako 4 735,- Eur a škoda na osobnom motorovom vozidle zn. Škoda Felícia Combi vo výške nie menej ako 506,- Eur.
Uznesenie bolo odôvodnené tým, že vychádzajúc zo záverom znaleckého posudku č. 14/2021 je možné konštatovať, že technickou príčinou tejto dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla R. G. B., nar. XX.XX.XXXX, kedy uvedený vodič nesprávne vyhodnotil situáciu, jazdil rýchlosťou na hranici medznej rýchlosti pre prejazd zákruty, v dôsledku čoho vozidlo opustilo svoj jazdný pruh a prešlo do protismerného jazdného pruhu. Týmto konaním vodič vozidla Škoda znemožnil vozidlám jazdiacim v protismere zabrániť dopravnej nehode. Nesprávne vyhodnotenie situácie na ceste vodičom vozidla Škoda a jeho nesprávna technika jazdy spočívajúca v hore popísanom spôsobe jazdy bol prvok nehodového deja, ktorý viedol k vzniku kolíznej situácie. Takýmto konaním vodič vozidla Škoda znemožnil ostatným účastníkom cestnej premávky, hlavne vodičovi vozidla Volvo, zabrániť dopravnej nehode, pretože mu znemožnil ďalší bezpečný pohyb s vozidlom v jazdnom pruhu, v ktorom jazdil. Z uvedeného dôvodu k dopravnej nehode došlo v dôsledku nesprávnej techniky vodiča vozidla Škoda a to bez pričinenia ďalších účastníkov cestnej premávky. Vodič vozidla R. G. B., nar. XX.XX.XXXX následkom zranení z dopravnej nehody zo dňa XX.XX.XXXX zomrel dňa 18.08.2021. Vzhľadom na uvedené nemožno v trestnom stíhaní pokračovať.

8. Z vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ Rimavská Sobota ČVS:ORP-292/1-VYS-RS-2021 súd zistil, že vo veci bol vypracovaný znalecký posudok MUDr. Petra Labaja č. 34/2021 a MUDr. Daniela Farkaša PhD. č. 28/2021 vo veci úmrtia G. B., nar. XX.XX.XXXX. Podľa záverom znaleckého posudku bezprostrednou príčinou smrti bol šok po úraze a krvácaní pri poranení viacerých oblastí tela – polytrauma (mechanizmus poranení je uvedený v bode VI písm. b, c). K úmrtiu menovaného došlo zakrátko po dopravnej nehode dňa 18.07.2021 v čase okolo 19.25 h a to v príčinnej súvislosti s poraneniami, ktoré utrpel pri danej dopravnej nehode. Pri vonkajšej a vnútornej obhliadke, ako aj doplňujúcich odborných vyšetreniach biologických materiálov odobratých pri pitve neboli zistené žiadne akútne či chronické chorobné zmeny, ktoré by boli v príčinnej súvislosti s jeho smrťou. G. B., nar. XX.XX.XXXX sa v čase zrážky nachádzal na pravom prednom sedadle, t. j. ako spolujazdec vo vozidle zn. Škoda Felícia Combi, čo je aj v súlade s vyšetrovanými okolnosťami. Na tele menovaného sme nezistili také stopy a poranenia, ktoré by mohli byť spôsobené jednoznačne bezpečnostným pásom,

preto je pravdepodobné, že menovaný nemal v čase nehody riadne zapnutý bezpečnostný pás. Pri vonkajšej a vnútornej obhliadke sme nezistili žiadne také poranenia, z ktorých by sa dalo usudzovať na zásah druhej osoby ešte pred dopravnou nehodou. V danom prípade išlo o poranenia smrteľné pre všeobecnú povahu. Smrti menovaného by sa vzhľadom na rozsah a charakter poranení nedalo zabrániť ani okamžitým poskytnutím odbornej lekárskej pomoci a došlo k nej zakrátko po úraze. Vyšetrením biologických materiálov nebola zistená prítomnosť alkoholu, bežne užívaných liekov ani iných psychoaktívnych látok.

9. Motorové vozidlo EVČ A. XXX H. bolo ku dňu 18.07.2021 poistené u poisťovateľa – žalovaného.

10. Žalobkyňa 1/ vypovedala, že kým syn žil, všetko bolo dobré. Bývali spolu oni dvaja v Otročku, dobre vychádzali, robili spolu v záhrade, syn jej pomáhal so všetkým, čo bolo treba, pomáhal v domácnosti, platil elektrinu. Ona nebola zamestnaná, aj vtedy aj teraz je na sociálnych dávkach. Syn chodil do školy, potom išiel robiť do Maďarska. Do práce chodieval každý deň autobusom, vracal sa domov k nej. V Maďarsku pracoval asi 2 mesiace. Syn nežil u otca, ale bol s ním v kontakte asi tak raz za 2 týždne, aj u neho prespával. Otec žil v Rimavskej Sobote. S otcom bol v aute aj vtedy, keď bola tá dopravná nehoda. Z práce sa vrátil k nej, od nej išiel k otcovi, u neho bol od piatka do nedele a v čase nehody sa vracal od otca k nej domov. Žalobkyňa 2/ v čase, keď syn zomrel, žila v Žiari. Žalobkyňa 3/ sa odsťahovala od nich ešte keď syn žil, nevie uviesť presne kedy, bolo to krátko predtým. V čase, keď syn zomrel, žila v Hodejove. Teraz ako syn zomrel, už to nie je dobré. Stále to bolí. Bolo to zlé, nedá sa to povedať. Aj teraz po 4 rokoch je to zlé, nevie to ani vysvetliť. Keď sa to dopočula, dostala šok. Dcéry jej vtedy pomohli, pomáhali jej prežiť a starali sa o všetko, čo bolo treba. Keď syn zomrel, tak F. sa vrátila k nej a teraz žije s ňou v jednej domácnosti. Dcéry jej so všetkým pomáhali, syn jej chýba. Po synovej smrti aj veľa schudla, presne si nepamätá koľko. Bolelo to. Odbornú pomoc nevyhľadala, riešila to sama.

11. Žalobkyňa 2/ vypovedala, že mali s bratom dobrý vzťah. Ona už 11 rokov žije v Žiari, t.j. 1 km od Otročku, kde žil brat s mamou. Tam sa presťahovala, keď si založila vlastnú rodinu. Žije tam s manželom a deťmi. S bratom sa vedela o všetkom porozprávať, niekedy sa rozprávali aj hodiny. Navštevovali sa, buď ona išla ku nim alebo on prišiel ku nej, boli v kontakte aj telefonicky. Osobne boli v kontakte zhruba každé 2 dni. Keď ešte brat chodil do školy, tak ona mu zvykla pomáhať. Brat jej pomáhal cez víkendy s deťmi, prišiel na pár hodín. Teraz má 4 deti, ale v tom čase mala 3 deti. Má síce aj manžela, ale ten chodí do práce, takže brat jej zvykol pomáhať s deťmi. Finančne jej nevypomáhal. Keď brat zomrel, bolo to veľmi ťažké. Ten deň, keď sa stala tá dopravná nehoda, je neuveriteľný, nechcela tomu uveriť, čo sa stalo. Potom ako brat zomrel už nežili ako predtým, veľmi jej chýba. Najmä jej chýba to, že sa s ním vedela porozprávať a teraz už nemá nikoho takého, s kým by sa vedela tak porozprávať. Aj jej deťom jej brat veľmi chýba. Bolo to pre nich duševne ťažké. Prvé dva týždne nevedela spať, nechutilo jej jesť, ale musela sa pozbierať, lebo mala deti a mama ju potrebovala. Mama to prežívala ťažko, nerozprávala, nespala, nejedla, len tak pozerala. Postupom času sa to zlepšilo, najhoršie boli prvé 2 roky. Ona jej pomáhala tak, že chodila ku nej. Sestra F. v čase, keď brat zomrel, žila v Hodejove, potom sa presťahovala ku mame. Odbornú pomoc ona nevyhľadala, žiadne lieky kvôli tomu neužívala, musela to zvládnuť sama, pretože vedela, že musí byť silná, má deti a rodinu.

12. Žalobkyňa 3/ vypovedala, že s bratom vychádzali dobre. Ona bývala v jednej domácnosti s mamou a bratom do roku 2019. Kým mala ešte len 1 dieťa, tak bývala u mamy, ale potom keď si našla priateľa, tak sa presťahovala ku nemu v roku 2019 do Hodejova. Potom v Otročku bývala už len mama s bratom. Keď sa odsťahovala, bola v kontakte s bratom cez internet. Hovorievali spolu aj každý deň. Keď bol brat u otca v Rimavskej Sobote, vtedy zvykol prísť aj ku nej. Kým brat chodil do školy, tak nechodil k nej veľmi často, ale keď už pracoval v Maďarsku, tak zvykol byť 2 – 3 dni u otca, zväčša cez víkendy a vtedy zvykol prísť aj ku nej. Keď bol u mamy, tak za ňou nechodieval, pretože je to dosť ďaleko. Keď ešte žila u mamy, tak jej brat pomáhal s dieťaťom. Ona brigádovala v Tescu a v tom čase boli s dcérou mama a brat. Raz jej brat aj finančne vypomohol, dal jej 20,- Eur. Tá dopravná nehoda sa stala v nedeľu, ona sa to dozvedela až v pondelok ráno. Nemohla tomu uveriť. Išli do Otročka a tam bola celá rodina. Nebolo to dobré, zle to znášala. Odvtedy má problémy, asi rok chodí k psychiatrovi do Plešivca. Aby ho vyhľadala ju presvedčila rodina. Predtým psychické problémy nemala. Jej psychické problémy sa prejavujú tak, že nechce byť s ľuďmi. Zároveň boli aj ďalšie ťažké veci v jej živote. Okrem brata jej zomrel aj otec. Pred rokom a pol jej diagnostikovali rakovinu, potom to bolo ešte ťažšie. Lekár jej povedal, že to sú začiatky depresie. Berie antidepresíva aj lieky na spanie. Krátku po bratovej smrti sa presťahovali

k mame, pretože mama to nezvládala, nechceli, aby bola sama. Mama nechcela jesť, spať, nič robiť. Teraz, keď už tam žijú, je v kontakte aj s vnúčatami, tak je to oveľa lepšie.

13. Svedok J. M., nar. XX.XX.XXXX (druh žalobkyne 2/) vypovedal, že je to smutné. Nie je to také, ako to bolo predtým. Žalobkyne už nie sú také veselé ako predtým, navyše Klaudia je teraz aj chorá. Keď G. zomrel, tak boli šokované, bolo to neuveriteľné, čo sa stalo. Prejavilo sa to tak, že už nie sú také ako predtým, napr. jeho družka D. je teraz taká tichá. Postupom času sa to veľmi nezlepšuje. Predtým boli šťastní, ale potom sa to zhoršilo. Nedávno už chceli zobrať D. do Plešivca, lebo má psychické problémy. Hovorila mu, že je sama, nemá sa s kým porozprávať, s ním hovoriť nechcela a povedala, že je to aj kvôli bratovi. Tiež často chodia na cintorín na bratov hrob, 1 alebo 2 krát do týždňa. Pre žalobkyňu 1/ to bol šok, zrútila sa. Nie je taká ako predtým, nerozpráva ako predtým, nikam nechodí, chodieva často na cintorín na synov hrob. Kým G. žil, tak chodieval k nim domov. Kým ešte študoval, tak chodil často, aj každý deň. Pomáhal im na dome, napr. keď maľovali alebo pri ukladaní dreva. Žalobkyňa 1/ mala so synom veľmi dobrý vzťah, mali sa veľmi radi. Syn mamu počúval, urobil, čo povedala. Syn mame pomáhal v domácnosti, napr. tiež keď sa maľovalo alebo s drevom. Aj v Maďarsku sa zamestnal, aby mohol mame pomôcť.

14. Svedok N. F., nar. XX.XX.XXXX (druh žalobkyne 3/) vypovedal, že odkedy sa stala tá nehoda, tak sú zničení, nemajú taký život ako mali predtým. Stále chodia na cintorín k jeho hrobu. Žalobkyne ešte nestihli spracovať, čo sa stalo, každý deň je plač. Od tej nehody majú úplne iný život. Stratiť 18 ročného chlapca, to je tragédia. G. im pomáhal so všetkým, čo bolo treba. Tá strata prišla nečakane. Jeho družka má depresie odkedy bola tá nehoda, tiež jej bola diagnostikovaná rakovina. Myslí si, že tieto jej problémy nastali kvôli stresu, ktorý prežívala. Nie je ako predtým. Predtým mali dobrý život, nemali žiadne problémy, ale od tej nehody a od rakoviny sa všetko zmenilo. Všetko sa zmenilo po tej nehode. Syn s matkou sa veľmi ľúbili, všetko bolo dobré. Žalobkyňa 1/ synovu smrť znášala veľmi zle. Keby tu neboli oni, tak už by možno ani nežila. On s družkou predtým bývali spolu v Otročku, neskôr oni išli bývať do Hodejova. Zoltán začal pracovať v Maďarsku, 2 dni mal nočné, 2 dni bol doma. Do práce chodieval každý deň autobusom. Stretávali sa s ním niekedy v Otročku, niekedy v Hodejove, väčšinou cez víkendy a často si aj volali.

15. Svedkyňa N. B., nar. XX.XX.XXXX (sestra otca zomrelého) vypovedala, že o havárii sa dozvedela telefonicky od žalobkýň. Psychicky ich to zasiahlo, nevedeli to zvládnuť, keďže to bolo neočakávané. Ani doposiaľ ešte nie sú s tým vysporiadané. Bolo veľmi ťažké s nimi komunikovať. Nedá sa to ani vypovedať ako ich to zasiahlo, plakali. Žalobkyňa 1/ to veľmi ťažko znášala, aj doteraz to zle znáša. Aj doteraz je taká nekomunikatívna, uzavretá. Keď prídu ku nim, tak sa zvykne zatvoriť do svojej izby, nie je veľmi spoločenská. Predtým taká nebola, bola usmievavá, spoločenská. Teraz sa skôr vyhýba spoločnosti. Venuje sa vnúčatám, ale mimo toho sa skôr zavrie do izby, zvykne mať fotku syna v ruke. Nevie sa s tým zmieriť. Je to iná žena ako bola predtým. Vidno na nej, že má psychické ťažkosti, že sa zmenila a je taká smutná a uzavretá. Zmenil sa jej spôsob rozprávania, to ako sa chová. Žalobkyňa 2/ to tiež ťažko znášala, ale trochu ľahšie ako mama, pretože mala svoju rodinu. Dalo sa aj v tom čase s ňou komunikovať. Žalobkyňa 3/ to znášala ťažšie ako jej sestra D., psychicky sa zrútila, bola stále smutná, plakala a vyjadrovala sa tak, že prečo sa to muselo stať. Mama so synom mali odmalička mali veľmi dobré vzťahy. Keď aj syn niekam išiel, tak vždy mame dal vedieť, kde je, kedy príde. Komunikovali telefonicky alebo cez messenger, stále o sebe vedeli. Syn mame pomáhal v domácnosti, s drevom, dokonca varil. S mamou boli stále spolu. On trávil veľa času doma. Chodil na futbal, to bol jeho koníček, ale mimo toho bol často doma. Nechodil ani po večeroch vonku, skôr ostával s mamou doma. Sestry sa s bratom stretávali, či už to boli oslavy Vianoc alebo narodenín alebo aj mimo to. Keďže D. bývala inde, tak ona sa stretávala s bratom len cez víkendy, ale aj keď neboli osobne s bratom v kontakte, tak boli v kontakte cez messenger alebo telefonicky. Brat sestrám pomáhal s deťmi, buď ich strážil alebo chodil s nimi na prechádzky. Predtým F. bývala s mamou a bratom, teda boli stále spolu a potom sa odsťahovala so svojim partnerom. Neskôr sa ale vrátila do tej domácnosti, aby pomáhala mame. S bratom mala blízky vzťah, boli veľa v kontakte a zomrelý sa hral s jej deťmi. Celkovo sa zaujímal o deti svojich sestier. Ona sa stretávala so žalobkyňami 1 až 3 krát do mesiaca, buď oni išli autom ku nim alebo žalobkyne prišli ku nej. Pokiaľ ide o F., s tou sa stýkavala menej, keď odišla bývať preč. Ale aj F. sa zvykla u nich zastaviť, keď išla napr. do Rožňavy. Zoltán býval s mamou, stretával sa aj s otcom asi tak 3 krát do mesiaca. Aj u otca niekedy prespával jeden alebo dva dni. Do Maďarska za prácou chodieval denne, ráno odchádzal a vracal sa domov k mame. Nevie o tom, že by sa vracal z Maďarska k otcovi.

16. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd vec nasledovne právne posúdil:

17. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len Občiansky zákonník alebo O.z.) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

18. Podľa § 13 O.z. fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

19. Podľa § 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení náhradu škody vrátane inej ujmy uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody vrátane inej ujmy priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať; ak ide o škodu vrátane inej ujmy spôsobenú motorovým vozidlom jazdnej súpravy tvorenej ťažným vozidlom a prípojným vozidlom, poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody vrátane inej ujmy priamo voči poisťovateľovi, ktorý poistil prípojné vozidlo, ak ťažné vozidlo nie je možné identifikovať. Poistený má právo, aby mu poisťovateľ nahradil vyplatenú sumu náhrady škody vrátane inej ujmy poškodenému v rozsahu, v akom by bol poisťovateľ povinný vyplatiť poistné plnenie poškodenému. Na premlčanie nároku na náhradu škody vrátane inej ujmy proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu vrátane inej ujmy spôsobila.

20. V § 11 Občianskeho zákonníka je zakotvená zásada občianskeho práva, že fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Právo na súkromie zahŕňa širokú oblasť súkromia fyzickej osoby, najmä súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného a myšlienkového života. Občianskoprávna zodpovednosť za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti predpokladá: neoprávnený zásah do chráneného všeobecného osobnostného práva fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť alebo ohroziť osobnosť fyzickej osoby, vznik nemajetkovej ujmy (ujma na osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej, psychickej, morálnej, sociálnej integrite) a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a nemajetkovou ujmou. Vlastný zásah je nutné hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím ku konkrétnym okolnostiam prípadu. Zodpovednosť za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti je objektívna, zavinenie sa nevyžaduje.
Ak sa do osobnostných práv fyzickej osoby zasiahne, možno sa domáhať upustenia od neoprávnených zásahov, odstránenia následkov, primeraného zadosťučinenia, príp. i náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zadosťučinenie v peniazoch plní podpornú funkciu, t. j. nastupuje vždy až potom, keď morálne zadosťučinenie sa ukázalo ako nepostačujúce. Nevyhnutnou podmienkou pre priznanie peňažného zadosťučinenia podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka teda je, že ide o taký neoprávnený zásah a takú ujmu z hľadiska napr. intenzity, trvania, rozsahu nepriaznivých dôsledkov, najmä ak došlo k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere, že sa priznanie žiadnej formy morálneho zadosťučinenia nejaví s ohľadom na okolnosti prípadu ako postačujúce.

21. Súd v prvom rade posudzoval, či došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobkýň, v dôsledku ktorého im vznikla nemajetková ujma, v súvislosti s ktorou vzniklo žalobkyniam právo na jej náhradu v peniazoch.
Medzi stranami sporu nebolo sporné, že syn žalobkyne 1/ a brat žalobkýň 2/ a 3/ G. B., nar. XX.XX.XXXX zomrel dňa XX.XX.XXXX pri dopravnej nehode tak, že manžel žalobkyne 1/ a otec žalobkýň 2/ a 3/ a zomrelého G. ako vodič osobného motorového vozidla zn. R. S. H. viedol vozidlo po štátnej ceste, pri prejazde miernou pravotočivou zákrutou na mokrej zjazdnej vozovke neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, v dôsledku čoho sa dostal s vozidlom do šmyku a prešiel do protismeru, kde stratil kontrolu nad riadením, pričom následne došlo k zrážke pravou stranou vozidla a prednou časťou s tadiaľ prichádzajúcim osobným motorovým vozidlom zn. Volvo S40. Bezprostrednou príčinou smrti G. B., nar. XX.XX.XXXX bol šok po úraze a krvácaní pri poranení viacerých oblastí tela – polytrauma, k jeho úmrtiu došlo v príčinnej súvislosti s poraneniami, ktoré utrpel pri danej dopravnej nehode, neboli

zistené také poranenia, z ktorých by sa dalo usudzovať na zásah druhej osoby ešte pred dopravnou nehodou. Dopravnú nehodu a smrť G. B., nar. XX.XX.XXXX teda spôsobil jeho otec (k dopravnej nehode došlo v dôsledku jeho nesprávnej techniky vedenia vozidla, bez pričinenia ďalších účastníkov cestnej premávky). Keďže otec zomrelého tiež zomrel, trestné stíhanie bolo zastavené.
Súd má za to, že smrťou G. B., nar. XX.XX.XXXX došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkýň, do práva na ochranu ich súkromia, keďže pri dopravnej nehode prišli o blízku osobu, člena ich rodiny, syna, resp. brata. Jeho smrť jednoznačne zasiahla do osobnosti žalobkýň, do sféry ich súkromného a rodinného života, spôsobila im ujmu, psychickú bolesť z jeho straty. Bolo preukázané výpoveďami žalobkýň i svedkov, že úmrtie G. B., nar. XX.XX.XXXX (strata syna alebo brata) bolo vážnym zásahom do života žalobkýň, znamenajúcim jednak stratu blízkej osoby, tiež zmeny v súkromnom rodinnom živote, ako aj vznik nových ťažkých situácií v rámci súkromného života ako je zmierenie sa so stratou. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že v danom prípade boli u všetkých žalobkýň splnené všetky hmotnoprávne predpoklady zodpovednosti za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka – došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostného práva žalobkýň, v príčinnej súvislosti s ktorým vznikla žalobkyniam nemajetková ujma. Súd sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného o nedostatku aktívne vecnej legitimácie žalobkýň. Aj osoby, ktoré utrpeli nemajetkovú ujmu v príčinnej súvislosti s úmrtím príbuzného, sú poškodenými, ktorí sa môžu domáhať náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ak sú na to dané zákonné podmienky. Žalobkyňa 1/ prišla o jediného syna. Aj keď ona i syn boli dospelí, syn len tesne pred smrťou ukončil štúdium a zamestnal sa, matka so synom si boli veľmi blízki, žili v jednej domácnosti a mali veľmi prepojený svoj súkromný život. Na žalobkyňu 1/ malo úmrtie syna veľmi negatívny dopad, spôsobilo jej citovú ujmu, s ktorou sa nevie vysporiadať, okrem prežívania smútku, úzkosti a beznádeje došlo u nej v dôsledku úmrtia syna k zmenám v spôsobe jej života, v správaní. Žalobkyne 2/ a 3/ prišli o brata. Aj keď boli už všetci dospelí a žalobkyne 2/ a 3/ žili samostatne s vlastnými rodinami v iných obciach ako zomrelý, z vykonaného dokazovania vyplýva, že ich vzťah bol natoľko intenzívny, že úmrtie brata spôsobilo žalobkyniam 2/ a 3/ značnú citovú ujmu, s ktorou sa nevedia vysporiadať, prežívanie smútku a úzkosti. Žalobkyne 2/ a 3/ a zomrelý boli ešte dosť mladí a v intenzívnom kontakte, čo spôsobilo, že napriek osamostatneniu žalobkyne 2/ a 3/ stratu brata intenzívne prežívali. Žalobkyne 2/ a 3/ samostatne žili len relatívne krátky čas, pár rokov, žalobkyňa 3/ ku dňu smrti cca 3 roky a žalobkyňa 2/ ku dňu smrti síce až cca 8 rokov, ale vzhľadom na blízkosť svojich domácností sa často navštevovali. Intenzívny blízky súrodenecký vzťah teda pretrvával i v čase úmrtia ich brata. Súd má za to, že závažnosť ujmy žalobkýň 2/ a 3/ je taká, že im patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Aj keď ujmy žalobkýň sú odlišného rozsahu, súd má za to, že tento rozdielny rozsah má dopad len na výšku náhrady, nebolo zistené, že by niektorej zo žalobkýň právo na náhradu nemajetkovej ujmy nepatrilo vôbec.
V danom prípade vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy u žiadnej zo žalobkýň neprichádza do úvahy a nie je postačujúce nepeňažné zadosťučinenie (upustenie od neoprávnených zásahov, odstránenie následkov, morálne zadosťučinenie vo forme napr. ospravedlnenia sa či prejavenia ľútosti). V situácii, keď došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobkýň, ich rodinného života, keď z objektívneho hľadiska je strata jedného z členov tohto spoločenstva neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje všetkých členov rodiny, je potom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu. Poskytnutím odškodnenia v peniazoch sa aspoň čiastočne zmierni, odčiní zásah do ich práva na budovanie a rozvíjanie rodinných vzťahov a vykompenzujú sa duševné útrapy, ktoré v súvislosti so stratou blízkej osoby prežívali. (k tomu napr. rozsudky NS ČR 30Cdo 2951/2004, 25Cdo 293/2018, rozsudky NS SR 3Cdo 228/2012, 5Cdo 265/2009).

22. Súd teda v danej veci dospel k záveru, že žalobkyne majú právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže vzhľadom na intenzitu zásahu do súkromného života, akým je usmrtenie blízkeho člena rodiny a to konkrétne syna a brata, nie sú postačujúce prostriedky obrany podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (morálne zadosťučinenie ako napr. ospravedlnenie), ale im prináleží peňažná náhrada v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Možno teda konštatovať aktívnu vecnú legitimáciu žalobkýň 1/ až 3/. K uvedenému zásahu do osobnosti žalobkýň došlo prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorým jeho majiteľ mal uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou u žalovaného. Vzhľadom na § 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení, ako aj na ustálenú rozhodovaciu činnosť najvyšších súdnych autorít, si môže poškodený uplatniť náhradu škody ale i nemajetkovej ujmy v peniazoch priamo proti poisťovateľovi z povinného zmluvného poistenia (rozsudok NS SR 6MCdo/1/2016, nález ÚS SR III. ÚS 666/2016). Možno teda konštatovať pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného.

23. Keďže žalobkyniam vzniklo voči žalovanému právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd posudzoval výšku náhrady, ktorá žalobkyniam patrí. Žalobkyňa 1/ si uplatnila náhradu vo výške 35.000,- Eur, žalobkyne 2/ a 3/ si uplatnili náhradu po 30.000,- Eur. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určenie vzťahu medzi mierou ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti a konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto ujmy, vždy ide o právny nástroj, ktorého úlohou je zabezpečiť rešpektovanie a ochranu osobnosti fyzickej osoby (rozsudok NS ČR 30Cdo 1542/2003). Kritériá, na ktoré je nutné prihliadať, možno nájsť tak na strane poškodeného (pozostalého), ako aj na strane škodcu. Okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane poškodeného, sú najmä: a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu kľúčová. Psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, často prerastajúca do duševného onemocnenia. Pri zohľadnení veku zomrelého sa odlišuje, nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi, alebo strata osoby v dôchodkovom veku jej vnúčatami. Dôležitú úlohu hrá i pocit zodpovednosti rodiča za svoje deti. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý, sa negatívne prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie než peňažná (napr. ospravedlnenie zodpovednej osoby) síce nemôže byť sama osebe dostačujúca, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže mať za následok zníženie peňažného zadosťučinenia. Okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane pôvodcu zásahu, sú najmä: a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia, eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Je zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými; ústretové správanie, ospravedlnenie či prejavená ľútosť škodcu môžu zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť môže ujmu pozostalých osôb ešte prehĺbiť. Potrebné je prihliadať aj k jeho majetkovým pomerom tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov (nález ÚS ČR I. ÚS 2844/2014). Pri určení peňažnej satisfakcie treba prihliadnuť na zadosťučinenie, ktoré poškodený dostal vo forme nemajetkovej, resp. morálnej satisfakcie (rozsudok NS ČR 30Cdo 1088/2005).

24. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom kritériom na určenie výšky náhrady je predovšetkým závažnosť ujmy, ale tiež musí súd prihliadnuť na okolnosti prípadu, za ktorých k porušeniu práva došlo. Jednou z okolností, na ktoré sa prihliada v prípade náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku úmrtia príbuzného, je i skutočnosť, že sa zomrelá osoba spolupodieľala na negatívnom dopade neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, či svojím konaním alebo nekonaním spoluzavinila svoje úmrtie a ujmu pozostalých. Je totiž rozdiel, či škodca spôsobil ujmu sám alebo sa na nej podieľal i zosnulý. Na rozsah ujmy pozostalého to síce nemáva zásadný dopad, musí sa na túto skutočnosť ale prihliadnuť pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, pretože spravodlivé zadosťučinenie je také, ktoré odráža podiel škodcu na vzniku ujmy. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že v čase nehody nebol G. B., nar. XX.XX.XXXX pripútaný bezpečnostným pásom. Vyplýva to zo znaleckého posudku, ktorý bol v trestnej veci zabezpečený a bol v predmetnej civilnej veci čítaný ako listinný dôkaz. Žalobkyne túto skutočnosť nespochybňovali, žalovaný žiadal, aby bol v dôsledku toho primeraná náhrada znížená o 50 %. Súd má za to, že táto skutočnosť mala vplyv na úmrtie G. B., nar. XX.XX.XXXX a na vznik ujem žalobkýň. Pri zapnutom bezpečnostnom páse mohol byť rozsah poranení G. B. iný. Preto na túto skutočnosť je nutné pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliadnuť a vzhľadom na okolnosti prípadu táto skutočnosť odôvodňuje zníženie náhrady žalobkyniam o 20 %. Vyššie zníženie podľa súdu nie je namieste, nakoľko poranenia zomrelého boli rôznorodé a z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by pričinenie zomrelého na svojich zraneniach v dôsledku nezapnutia bezpečnostného pásu bolo až tak značné.

25. Pokiaľ ide o posúdenie rozsahu nemajetkovej ujmy žalobkýň, súd predovšetkým vychádzal z výpovedí žalobkýň a svedkov, z listinných dôkazov, ako aj z ich nepopretých skutkových tvrdení. Keďže ide o usmrtenie blízkeho člena rodiny žalobkýň, ide o zásah závažný. Aj v takomto prípade sa ale náhrada v jednotlivých prípadoch môže líšiť a vždy jej výška závisí od konkrétnych okolností prípadu, od závažnosti ujmy u toho-ktorého pozostalého. Z výpovedí žalobkýň a svedkov vyplynulo, že všetky mali so zomrelým blízky vzťah a jeho smrť veľmi ťažko prežívali a nevedia sa s ňou vyrovnať, keďže zomrel nečakane. Žalobkyňa 1/ s ním žila v jednej domácnosti. Žalobkyne 2/ a 3/ žili samostatne, ale

boli v dennom kontakte či už osobne alebo telefonicky. Napriek tomuto konštatovaniu má súd za to, že žalobkyniam neprináleží náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v uplatnenej výške. Uplatnená výška sa súdu javí ako neprimerane vysoká, keďže neboli zistené mimoriadne závažné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali až takúto náhradu. Súd bral v tejto súvislosti do úvahy skutočnosti, že žalobkyne sú dospelé a samostatné osoby, zomrelý bol tiež dospelý, samostatný. Ako zdravé dospelé osoby viedli každý svoj vlastný život, aj keď si boli blízki. Žalobkyne i zomrelý mali vlastný príjem, vlastný život a plány, žalobkyne 2/ a 3/ si založili vlastné rodiny. To, že sa navštevovali a zomrelý žalobkyniam i pomáhal, preukazuje ich vzájomný dobrý vzťah, nejde ale o mimoriadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala vyššiu náhradu. Ďalej je v danej veci potrebné zohľadniť, že aj keď išlo o tragickú a pre žalobkyne traumatizujúcu udalosť, zásah do osobností žalobkýň bol v dôsledku nedbanlivostného konania, nie ako dôsledok násilného konania. Žalobkyne sú naďalej rodina, sú si navzájom oporou. Žalobkyne 2/ a 3/ nežili so zomrelým v jednej domácnosti, majú vlastnú rodinu. Je nutné tiež zohľadniť, že ujma sa u žalobkýň prejavila v ich živote inak, či už pokiaľ ide o prežívanie bolesti, následné zmeny v ich živote, či trvanie nepriaznivých dôsledkov. Súd má za to, že u žalobkyne 1/ bol zásah do jej osobnosti značne intenzívny, z výpovedí vyplynulo, že práve ona smrť G. najťažšie prežívala a prežíva. Žalobkyňa 1/ sa povahovo po smrti syna zmenila, je uzavretá, aby ťažkú životnú situáciu zvládla, žalobkyňa 3/ s rodinou sa k nej presťahovala. U žalobkýň 2/ a 3/ bol zásah do ich osobnosti menej intenzívny, nežili so zomrelým v jednej domácnosti, mali vlastné rodiny, ktoré im boli po jeho smrti oporou a starostlivosť o vlastné deti im pomohla ľahšie situáciu prekonať. Žalobkyňa 3/ tvrdila, že v dôsledku smrti brata má psychické problémy, čo nebolo v danej veci ale preukázané. Nebolo sporné, že navštevuje psychiatra, ale nebolo preukázané, pre akú diagnózu a ani príčinná súvislosť jej ťažkostí so smrťou brata. Navyše psychiatra nezačala navštevovať hneď po jeho smrti, ale značne neskôr a v čase, keď mala diagnostikovanú rakovinu, čo mohlo mať tiež dopad na jej psychiku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd ustálil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prospech žalobkyne 1/ vo výške 17.600,- Eur (80 % zo základu náhrady 22.000,- Eur zníženého z dôvodu uvedeného v bode 24 tohto rozsudku) a v prospech žalobkýň 2/ a 3/ u každej vo výške 2.240,- Eur (80 % zo základu náhrady 2.800,- Eur zníženého z dôvodu uvedeného v bode 24 tohto rozsudku). Táto výška náhrad je podľa súdu pri daných okolnostiach prípadu primeraná. Pri posudzovaní primeranosti náhrady súd vychádzal zo zásady proporcionality a pri určovaní výšky náhrady prihliadal i na čiastky priznávané v skutkovo porovnateľných prípadoch. Výška náhrad priznaných v predmetnej veci sa zásadne nelíši od náhrad, ktoré boli v obdobných prípadoch priznané súdmi, aj keď je nutné zdôrazniť, že v každej veci sa posudzovali konkrétne okolnosti prípadu a nemôžu byť priznané čiastky len matematicky porovnávané. Sumy, ktoré sú slovenskými súdmi priznávané ako náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku úmrtia blízkej osoby, sa pohybujú od čiastok pod 10.000,- Eur, až po sumy do 40.000,- Eur, výnimočne i nad túto sumu. Priznávané čiastky pre osoby, ktorých intenzita vzťahu so zomrelým a ujma spôsobená jeho smrťou je najväčšia, sú často v rozmedzí 20.000,- Eur až 30.000,- Eur, pri osobách s menej závažnou ujmou bývajú nižšie. Niektoré súdy pri určovaní výšky náhrady berú ako pomocné kritérium určitý násobok priemernej mesačnej mzdy, čím sa dosiahne predvídateľnosť rozhodnutia súdu i odzrkadlenie zmien životnej úrovne v spoločnosti. Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 25Cdo/894/2018 považoval za vhodné za základ pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prípade najbližších osôb zobrať 20-násobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve v predchádzajúcom roku. 20-násobok priemernej mesačnej mzdy v SR za rok 2020 predstavuje 22.600,- Eur. Súd má za to, že priznané čiastky sú primerané pri dodržaní zásady proporcionality, uplatnené náhrady sú vzhľadom na okolnosti prípadu neprimerane vysoké. Súd záverom zdôrazňuje, že v prípade smrti príbuzného náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, nejde o finančné ohodnotenie života človeka či utrpenia pozostalého, ale slúži len ako satisfakcia, ktorú možno od pôvodcu neoprávneného zásahu spravodlivo požadovať, na zmiernenie následkov duševnej ujmy.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 17.600,- Eur, žalobkyni 2/ sumu 2.240,- Eur, žalobkyni 3/ sumu 2.240,- Eur a vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol.

27. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 Civilného sporového poriadku, t.j. vychádzajúc zo zásady pomeru úspechu strán sporu vo veci. Túto zásadu treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V takomto prípade nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na podklade voľnej úvahy súdu. Žalobkyňa 1/ si uplatňovala náhradu nemajetkovej ujmy a tento jej nárok bol daný a jej úspech v konaní (priznaná výška náhrady)

je závislý iba od úvahy súdu. V tejto časti znáša trovy konania žalobkyne 1/ žalovaný. Žalobkyňa 1/ si uplatňovala i náhradu pohrebných nákladov. V tejto časti zobrala žalobkyňa 1/ žalobu späť, čím zavinila zastavenie konania v tejto časti a v tejto časti vzhľadom na § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku znáša žalobkyňa 1/ trovy konania žalovaného. Vzhľadom na uvedené súd rozhodol, že žalobkyňa 1/ má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % a žalovaný má nárok voči žalobkyni 1/ na náhradu trov konania o náhradu nákladov spojených s pohrebom v rozsahu 100 %. Žalobkyne 2/ a 3/ si uplatňovali náhradu nemajetkovej ujmy a tento ich nárok bol daný a ich úspech v konaní (priznaná výška náhrady) je závislý iba od úvahy súdu. Preto podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku znáša trovy konania žalobkýň 2/ a 3/ žalovaný. Vzhľadom na uvedené súd rozhodol, že žalobkyne 2/ a 3/ majú nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Rimavská Sobota.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vyššie uvedenú vadu, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Pokiaľ strana sporu podáva odvolanie v elektronickej podobe, adresátom je Okresný súd Rimavská Sobota. Pokiaľ strana sporu podáva odvolanie v listinnej podobe poštou alebo osobne v podateľni súdu, môže tak urobiť v sídle súdu na adrese Okresný súd Rimavská Sobota, Námestie M. Tompu 1, 979 14 Rimavská Sobota i na pracovisku súdu na adrese Okresný súd Rimavská Sobota, pracovisko Revúca, SNP 539/1, 050 01 Revúca. Pokiaľ strana sporu bude odvolanie podávať poštou alebo osobne do podateľne súdu, je vhodnejšie, aby ho doručila na Okresný súd Rimavská Sobota, pracovisko Revúca, SNP 539/1, 050 01 Revúca.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.